

Verkorte handleiding **Vragenlijst voor luistervaardigheden van kinderen**

Nederlandse vertaling van de Children's Auditory Performance Scale (CHAPS)
Karin Neijenhuis, Lian Nijland

De Educational Audiology Association (www.edaud.org) geeft een aantal gestandaardiseerde vragenlijsten uit, die in onderwijssituaties gebruikt kunnen worden om gedragskenmerken van kinderen in relatie te brengen met mogelijke onderliggende gehoorproblemen. Op het gebied van auditieve verwerkingsproblemen is de 'Children's Auditory Performance Scale' een veel gebruikt instrument (Smoski et al, 1998). De vragenlijst is in het Nederlands vertaald en te downloaden op deze website.

Ontwikkeling

De CHAPS is ontwikkeld door Smoski, Brunt en Curtis Tanahill (1998) en geschikt voor gebruik bij kinderen vanaf de leeftijd van 7 jaar. Na een literatuuronderzoek werden zes verschillende luistercondities gekozen, waarin de luisterproblemen van kinderen met auditieve verwerkingsproblemen kunnen worden ondergebracht. Deze zes luistercondities luiden: verstaan in rumoer, verstaan in stilte, verstaan in optimale situaties, integratie van luisteren en kijken, auditief geheugen en auditieve aandachtsspanne. De vragenlijst bestaat in totaal uit 36 vragen.

De leerkracht geeft de ernst van luisterproblemen van een kind aan in vergelijking met zijn/haar klasgenoten, die de 'normgroep' vormen. De antwoorden worden als volgt gecategoriseerd: 'minder moeite' (+1), 'evenveel moeite' (0), 'iets meer moeite' (-1), 'meer moeite' (-2), 'duidelijk meer moeite' (-3), 'aanzienlijk meer moeite' (-4), 'functioneert helemaal niet' (-5).

Scoring

De totaalscore wordt berekend door alle scores (36 in totaal) bij elkaar op te tellen. De totaalscore kan variëren van +36 tot -180. Wanneer deze score gedeeld wordt door 36, wordt deze variatie teruggebracht naar +1 tot -5 en kan de totaalscore gecategoriseerd worden met behulp van de gebruikte antwoordcategorieën. De scores op de verschillende luistercondities kunnen per conditie worden opgeteld en gedeeld door het aantal vragen in die conditie. Met behulp van de gemiddelde (sub)scores kunnen luistercondities onderling worden vergeleken; hoe lager de score, des te meer problemen in die conditie.

Volgens de oorspronkelijke handleiding wordt een score een 'risicoscore' genoemd als de gemiddelde score per luisterconditie zich tussen -1 en -5 bevindt. Een gemiddelde score van 0 of +1 geeft immers aan dat een kind gemiddeld gezien 'evenveel moeite' (0), of zelfs 'minder moeite' (+1) heeft met de vaardigheden in de betreffende luisterconditie. De totaalscore wordt een 'risicoscore' genoemd als deze zich tussen -11 en -180 bevindt. Een totaalscore tussen -11 en +36 is dus een normale score. Een risicoscore betekent echter niet automatisch, dat een kind per definitie extra begeleiding nodig heeft op school. Uit onderzoek (Smoski et al, 1992) is gebleken, dat 45% van de risico-kinderen geen begeleiding nodig hadden. De helft van de risicokinderen had een zwakke leesvaardigheid. Echter, 55% had wel begeleiding nodig in de vorm van (luister)training en/of aanpassing van de omgeving.

Toepassing

De vragenlijst voor luisterproblemen kan in verschillende situaties worden toegepast. Naast het gebruik als onderdeel van de diagnostiek, kunnen eventueel de luisterproblemen van slechthorende kinderen in kaart worden gebracht. De lijst dient dan niet om scores te onderscheiden in normale en risico-scores, maar om de behoefte aan aanpassing van verschillende luistersituaties te peilen. In het kader van therapie kan de lijst gebruikt worden als pre- en posttherapeutisch meetinstrument; het effect van therapie op alledaagse luistersituaties kan in kaart worden gebracht.

Opmerking

Een uitgebreidere uitleg over het gebruik van deze vragenlijst vindt u in een artikel, dat aangeboden is ter publicatie in het tijdschrift 'Van Horen Zeggen'.

Referenties

Smoski, W. J., Brunt, M. A., & Tannahill, J. C. (1992). Listening characteristics of children with central auditory processing disorders. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 23(2), p.145-152.

Smoski, W. J., Brunt, M. A., & Tannahill, J. C. (1998). *Children's auditory performance scale; instruction manual*. Tampa Florida (USA): The Educational Audiology Association.